

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

DİCLE ÜNİVERSİTESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	5
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	6
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	8
7. DENETİM BULGULARI	8
8. EKLER	24

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu	2
Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu	2
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenek Gerçekleşmesi	2
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Gelir ve Tahmin Gerçekleşmesi	3

KISALTMALAR

AŞ	: Anonim Şirket
ERASMUS	: European Action Scheme for the Mobility of University Students / Üniversite Öğrencilerinin Hareketliliği için Avrupa Topluluğu Eylem Programı
TL	: Türk Lirası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması
2. Üniversiteye Tahsis Edilen Taşınmazlardan Bazılarının Mali Tablolarda Gösterilmemesi
3. Verilen Depozito ve Teminatların Muhasebe Hesaplarında Dönemsellik İlkesine Uygun Olarak İzlenmemesi
4. Hurdaya Ayrılan Taşınırlardan Satışı Yapılan ve İmha Edilenlerin Muhasebe Kayıtlarından Düşülmemesi
5. Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması
6. Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabının Hatalı Kullanılması
7. Üniversite Adına Kabul Edilen Patent Hakları Hesabında İzlenmemesi
8. Peşin Tahsil Olunan Kira Gelirlerinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

B. Diğer Bulgular

1. Sosyal Tesislere Kurumlar Vergisi Mükellefiyetinin Tesis Edilmemesi
2. Üniversiteye Ait Tesislerin Atıl Durumda Bırakılması
3. Taşınmazlarda Cins Tashihi İşlemlerinin Yapılmaması
4. Döner Sermaye İşletmesi Birimine Ait Giderlerin Özel Bütçeden Karşılanması
5. İç Kontrol Sisteminin İşleyişinde Eksiklikler Bulunması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesinde, çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitelerin Devlet tarafından kanunla kurulması öngörülmüştür.

Dicle Üniversitesi 22.11.1973 tarih ve 1785 sayılı Kanun ile kurulmuş, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nun 32'nci maddesiyle yeniden yapılandırılmıştır.

Yükseköğretim kurumları için temel mevzuat; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ve 124 sayılı Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'dir.

Yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'yla düzenlenmiştir. Söz konusu Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmış olup bu görevler; toplumun ihtiyaçları, kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun bilimsel eğitim-öğretim, araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, bu ilke ve hedefler doğrultusunda insan gücü yetiştirmek, toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak, üretimde artışı sağlayacak uygulamalı çalışmalarda bulunmak, bu amaçla döner sermaye işletmelerini kurmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak olarak özetlenebilir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Dicle Üniversitesinin akademik yapısında rektörlük, senato, fakülte dekanlıkları, yüksekokul, enstitü, uygulama ve araştırma merkez müdürlükleri bulunmakta, idari yapısında ise üniversite yönetim kurulu, genel sekreterlik, daire başkanlıkları, hukuk müşavirliği ve müdürlükler yer almaktadır.

Üniversitenin üst yöneticisi olan Rektör Cumhurbaşkanlığı tarafından, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca atanmaktadır.

Üniversite bünyesinde; 17 fakülte, 4 yüksekokul, 4 enstitü, 12 meslek yüksekokulu ve 35 uygulama ve araştırma merkezi bulunmaktadır.

Akademik ve idari personelin sınıf, unvan ve kadro dağılım bilgileri Tablo 1 ve 2’de yer almaktadır.

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu

Unvan	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Profesör	414	116	530
Doçent	330	68	398
Doktor öğretim üyesi	293	239	532
Öğretim görevlisi	238	113	351
Araştırma görevlisi	466	600	1.066
Toplam	1.741	1.136	2.877

Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu

Hizmet Sınıfı	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Genel idare	505	459	964
Sağlık	1.231	680	1.911
Avukatlık	7	1	8
Eğitim-öğretim	5	-	5
Teknik	202	86	288
Yardımcı	114	145	259
Sözleşmeli	351	141	492
İşçi	2.081	8	2.089
Toplam	4.496	1.520	6.016

Üniversitede 2024 yıl sonu itibarıyla kadrolu akademik, idari (sözleşmeli idari personel dahil) ve işçi personel toplamı 6.237’dir. Ayrıca Üniversitede 4 yabancı uyruklu akademik personel çalışmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na ekli II sayılı cetvelin, (A) “Özel Bütçeli İdareler” bölümünde yer alan Dicle Üniversitesi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve öz gelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

İdarenin ekonomik sınıflandırma açısından 2024 yılına ait ödenek dağılımına ve yıl sonu harcama gerçekleştirmelerine ilişkin tablo aşağıdadır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenek Gerçekleşmesi

	Ödenek (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
01 Personel Giderleri	3.554.814.700,00	3.504.587.671,53	98,59
02 Sos. Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	399.949.600,00	391.317.419,82	97,84
03 Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	532.306.242,25	442.105.751,49	83,05
05 Cari Transferler	573.093.590,00	571.853.116,79	99,78
06 Sermaye Giderleri	462.591.000,00	421.732.153,66	91,17
07 Sermaye Transferleri	-	-	-
Toplam	5.522.755.132,25	5.331.596.113,29	96,54

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 5.174.058.000,00 TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine yıl içinde 348.697.132,25 TL ödenek eklenmiş ve toplam ödenek 5.522.755.132,25 TL'ye ulaşmış olup ödeneğin %96,54'ü olan 5.331.596.113,29 TL kullanılmıştır.

Personel giderlerinde 3.554.814.700,00 TL ödeneğin 3.504.587.671,53 TL'si, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinde 399.949.600,00 TL ödeneğin 391.317.419,82 TL'si, mal ve hizmet alımı giderlerinde 532.306.242,25 TL ödeneğin 442.105.751,49 TL'si, cari transferlerde 573.093.590,00 TL ödeneğin 571.853.116,79 TL'si, sermaye giderlerinde 462.591.000,00 TL ödeneğin 421.732.153,66 TL'si harcanmıştır.

Üniversite tarafından 2024 yılında; Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Erasmus, Kalkınma Ajansı destekleri ile Avrupa Birliği hibelerinden toplam 128.785.234,02 TL bütçe dışı kaynak kullanılmıştır.

2024 yılı bütçe gelirleri tahmin ve gerçekleşme bilgileri aşağıdaki Tablo'da yer almaktadır.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Gelir ve Tahmin Gerçekleşmesi

	Gelir Tahmini (TL)	Gerçekleşen (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	76.205.000,00	125.264.852,81	164,38
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	4.997.912.000,00	4.988.585.000,00	99,81
Diğer Gelirler	99.941.000,00	195.294.140,17	195,41
Sermaye Gelirleri	-	-	-
Toplam	5.174.058.000,00	5.309.143.992,98	102,61
Gelirlerden Red ve İadeler (-)	-	6.984.915,77	-
Net Toplam	5.174.058.000,00	5.302.159.077,21	102,48

2024 yılı bütçesine göre tahmin edilen bütçe geliri 5.174.058.000,00 TL olan Üniversitenin, yılsonunda gerçekleşen net bütçe geliri 5.302.159.077,21 TL'dir.

Dönem faaliyet geliri 5.837.434.316,76 TL, gelirlerden indirim, iade ve iskonto toplamı 6.984.915,77 TL, enflasyon düzeltmesi toplamı 2.184.341.073,94 TL ve faaliyet gideri 5.566.224.745,51 TL olan Üniversite, 2024 yılını 2.448.565.729,42 TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamlamıştır.

Üniversite özel bütçesi dışında bulunan;

- Döner Sermaye İşletmesinin 2024 yılı gelir toplamı 3.892.500.124,64 TL, gider toplamı 5.183.296.405,07 TL olarak gerçekleşmiş ve dönem 1.290.796.280,43 TL zarar ile tamamlanmıştır.

Ayrıca Üniversite, 10.10.2007 tarih ve 26669 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2007/12619 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan Dicle Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi AŞ’nin ortağıdır. Adı geçen AŞ’nin kuruluş sermayesi 4.000.000,00 TL olup Üniversitenin %78 oranında ortaklığı bulunmaktadır. Ancak, 2023 yılında yapılan pay devri sonucunda Üniversitenin ortaklık payı %74’e düşmüştür. Şirketten kar payı aktarımı bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 49’uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla genel yönetim kapsamında olan üniversitelerin muhasebe ve raporlama standartları Kurul tarafından belirlenen kurallara tabidir. Kamu İdaresi ayrıca adı geçen Kanun’un 80’inci maddesinin Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Özel bütçeli bir idare olan Üniversitede, tahakkuk esaslı muhasebe sistemi kullanılmaktadır. Üniversitenin muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’ne tabi olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütünleşik Kamu Mali Yönetim

Bilişim Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca iç kontrol sistemi; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini

sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir. 2024 yılı denetimi kapsamında, mezkûr mevzuat çerçevesinde, Üniversite iç kontrol sistemi aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’in 2’nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince söz konusu yönetmelik hükümlerinin Üniversiteleri kapsamadığı ve bu nedenle Yönetmelik hükümlerinin uygulanmadığı ifade edildiğinden yeterli değildir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmeler farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik 02.05.2024 tarih ve 698691 sayılı Rektörlük Makamı onaylı yazı ile her bir birimin Birim Risk Koordinatörlerinin belirlenmesi çalışmaları başlamış olmakla birlikte kontrol faaliyetleri ve sorumluların belirlenmesine yönelik çalışmalar henüz bitmediğinden yeterli değildir. Ön mali

kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, birimlerin iç kontrol sistemini değerlendirip İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlaması hakkında herhangi bir çalışma olmadığından değerlendirilmemektedir. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 5 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 1'i doludur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Dicle Üniversitesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması

Üniversiteye tahsis edilen kampüste ana arter ve iç yollar, elektrik ve telefon hatları, otoparklar, yaya yolları, peyzaj alanları, trafolar ve kanalizasyon ile doğalgaz hatları bulunduğu halde bunlardan bazılarının muhasebe kayıtlarına alınmaması nedeniyle bilançoda

gösterilmediği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 173'üncü maddesinde; bu hesabın, herhangi bir işin gerçekleşmesini sağlamak veya kolaylaştırmak için, yeraltında veya yerüstünde inşa edilmiş her türlü yol, köprü, baraj, tünel, bölme, sarnıç, iskele, hark ve benzeri yapılar ile bunların eklenti ve bütünleyici parçalarının ve bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Denetimlerde, Üniversiteye tahsis edilen kampüs içerisinde ana arter ve iç yollar, otoparklar, peyzaj alanları, enerji nakil hatları, doğalgaz boru hatları, kanalizasyon, su isale hatları vb. yerler bulunmasına rağmen, bir kısmının 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir

Sonuç olarak; Üniversiteye tahsis edilen kampüste bulunan yollar, trafo ve kanalizasyon ile enerji hatları gibi yerlerin tamamının 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Üniversiteye Tahsis Edilen Taşınmazlardan Bazılarının Mali Tablolarda Gösterilmemesi

Üniversiteye tahsis edilen arazi ve arsalar ile binalardan bazılarının muhasebe kayıtlarına alınmadığı, dolayısıyla bilançoda da gösterilmediği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 250 Arazi ve Arsalar Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 171'inci maddesinde bu hesabın; kamu idarelerinin her türlü arazi ve arsaları ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılacağı, "Hesabın işleyişi" başlıklı 172'nci maddesinde ise tahsise konu edilen arazi ve arsaların tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden bu hesaba borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 252 Binalar Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 175'inci maddesinde bu hesabın; kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan binalar ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılacağı, "Hesabın işleyişi" başlıklı 176'ncı maddesinde ise tahsise konu edilen binaların tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince

kayıtlı değeri üzerinden bu hesaba, üzerinde bulunduğu arsanın kayıtlı değerinin 250-Arazi ve Arsalar Hesabına borç, 500-Net Değer Hesabına alacak kaydedileceği, ayrıca, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarının 500-Net Değer Hesabına borç, 257-Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği hükümlerine yer verilmiştir.

Denetimlerde, 8 adet taşınmazın Üniversiteye tahsis edildiği, ancak 250 Arazi ve Arsalar Hesabı ile 252 Binalar Hesabına tutarı belirlenemeyen miktardaki varlığın borç olarak kaydedilmesi gerekirken kaydedilmediği, buna karşılık da 500 Net Değer Hesabına da alacak kaydının yapılmadığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla ilgili varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının da 257 Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı ile 500 Net Değer Hesabına kaydedilmediği anlaşılmıştır.

Sonuç olarak; Üniversitenin 2024 Mali Yılı Bilançosunda 250 ve 252 No.lu hesaplar ile 257 ve 500 No.lu hesaplarda hesaplanamayan tutarda eksiklik bulunmaktadır.

Kamu İdaresinin cevabında, söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlerin yerine getirildiği ifade edilmiştir.

Söz konusu tespit; kurum tarafından 12.05.2025 tarih ve 6519, 6521, 6522, 6523, 6524, 6525, 6526 ve 6527 sayılı muhasebe işlem fişleri ile düzeltilmiştir.

BULGU 3: Verilen Depozito ve Teminatların Muhasebe Hesaplarında Dönemsellik İlkesine Uygun Olarak İzlenmemesi

Bir yıldan daha uzun süre ile verilen depozito ve teminatların, 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı'nda izlenmediği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 60'ıncı maddesinde; bu hesabın, kamu idarelerince bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak diğer kamu idarelerine veya kişilere bir yıldan daha az süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 142'nci maddesinde ise; bu hesabın, kamu idarelerince bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak diğer kamu idareleri veya kişilere bir yıldan daha uzun süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca diğer kamu kurumları veya kişilere bir yıldan daha az süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı'nda, bir yıldan daha uzun süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin ise 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı'nda muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Denetimlerde, Üniversite tarafından bir yıldan daha uzun süreli olarak verilen 114.848,88 TL tutarındaki depozito ve teminatların, dönemsellik ilkesine aykırı olarak 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı yerine 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı'nda izlendiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; verilen depozito ve teminatların dönemsellik ilkesine uygun olarak muhasebe hesaplarında izlenmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresinin cevabında, söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlerin yerine getirildiği ifade edilmiştir.

Söz konusu tespit; kurum tarafından 25.04.2025 tarih ve 5551, 5561 ve 5563 sayılı muhasebe işlem fişleri ile düzeltilmiştir.

BULGU 4: Hurdaya Ayrılan Taşınırlardan Satışı Yapılan ve İmha Edilenlerin Muhasebe Kayıtlarından Düşülmemesi

Geçmiş dönemlerde hurdaya ayrılan ve 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar hesabına kaydedilen taşınırlardan satışı yapılan ve imha edilenlerin muhasebe kayıtlarından çıkarılmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Hurdaya ayırma nedeniyle çıkış" başlıklı 28'inci maddesinde; ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılması gerektiği ilgililer veya özel mevzuatı çerçevesinde oluşturulan komisyon tarafından bildirilen taşınırların ilgili komisyon tarafından değerlendirileceği ve hurdaya ayrılmasına karar verilenler ile ekonomik değerinin olmadığı veya teknik, sağlık, güvenlik ve benzeri nedenlerle imha edilmesinin şart olduğuna karar verilenlerin harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacağı veya imha edileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri" başlıklı 6'ncı maddesinde ise; taşınırların ambarlarda muhafaza edilmesi görev ve sorumluluğu taşınır kayıt yetkililerine verilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 294 Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 214'üncü maddesinde; bu hesabın, çeşitli nedenlerle kullanıma olanaklarını yitiren gelecek yıllar ihtiyacı stoklar ve maddi duran varlıkların izlenmesi için kullanılacağı, "Hesabın işleyişi" başlıklı 215'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin birinci alt bendinde; elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabında kayıtlı stok ve varlıklardan satılmak suretiyle elden çıkarılanların kayıtlı değerinin bu hesaba alacak ilgili diğer hesaplara borç ve alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Denetimlerde, 2024 yılı sonu itibarıyla 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında 32.126.499,56 TL olduğu, bunun 32.112.306,96 TL'sinin geçmiş yıllardan gelen, satışı yapılmış ve imha edilmiş hurdalar olduğu ancak 294 No.lu Hesaptan düşülmediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresinin cevabında, hurdaya ayrılan taşınırlardan satışı yapılan ve imha edilenlerin tespit edilerek muhasebe kayıtlarından düşülmesi gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına kaydedilen taşınırlardan satışı yapılan ve imha edilenlerin muhasebe kayıtlarından düşülmemesi bilançoda 32.112.306,96 TL hataya neden olmaktadır.

BULGU 5: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında kayıtlı maddi duran varlıklardan tamamlanmış olanların ilgili varlık hesabına aktarılmadığı görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 187'nci maddesinde; kamu idarelerine ait yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin, geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hâllerde, geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hâllerde işin fiilen tamamlandığını gösteren

belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar izlenmesi için kullanılan bir hesap olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 188'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) No.lu alt bendinde; tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarların bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Denetimlerde, Üniversitenin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında kayıtlı 89.810.766,19 TL tutarındaki yatırım harcamasının 73.091.551,67 TL'lik kısmının geçici kabulü yapıldığı halde ilgili varlık hesabına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; 2024 Mali Yılı Bilançosunda 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında 73.091.551,67 TL tutarında fazlalık, 252 Binalar Hesabında 63.405.556,23 TL ve 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabında 9.685.995,44 TL eksiklik bulunmaktadır.

Kamu İdaresinin cevabında, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabında eksik olduğu tespit edilen 9.685.995,44 TL'nin tamamının ve 252 Binalar Hesabındaki eksikliğin ise 16.607.660,40 TL'sinin kayıtlara alındığı ve bakiyesi için gerekli çalışmaların devam ettiği ifade edilmişse de, 252 Binalar Hesabındaki eksikliğin 16.207.660,40 TL'sinin kayıtlara alındığı anlaşılmıştır.

Söz konusu tespit; kurum tarafından 25.04.2025 tarih ve 5615, 5634 ve 5664 sayılı muhasebe işlem fişleri ile kısmen düzeltilmiştir.

BULGU 6: Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabının Hatalı Kullanılması

Bilimsel araştırma projeleri için yapılan harcamalarda hatalı olarak 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabının kullanıldığı görülmüştür.

Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma Projeleri Hakkında Yönetmelik'in "Muhasebeleştirme işlemleri ve belgeleri" başlıklı 15'inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde; özel hesaptan yapılan harcamaların 630 Giderler Hesabına ya da varlık alımlarına ilişkin olanlar ilgili varlık hesabına borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına alacak kaydedileceği,

(h) bendinde ise; bu maddede sayılanlar dışında özel hesaba ilişkin olarak gerçekleşen mali işlemlerin muhasebeleştirilmesinde Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin hesabın

niteliği, hesaba ilişkin işlemler ve hesabın işleyişi maddelerinin işlemin çeşidine göre kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 205'inci maddesinde; bu hesabın, dönem içinde ödenen ancak, gelecek yılların faaliyet hesaplarına dahil edilecek olan giderlerin izlenmesi için kullanılacağı, "Hesaba ilişkin işlemler" başlıklı 206'ncı maddesinde ise hesaba yapılacak kayıtların neler olduğu belirtilmiştir.

Denetimlerde, bilimsel araştırma projelerinde mal ve hizmet alımları için yapılan 13.231.000,00 TL harcamanın 630 Giderler Hesabı yerine 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabına kaydedildiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; bilimsel araştırma projeleri için yapılan harcamalarda 630 Giderler Hesabının kullanılması gerekmektedir.

Kamu İdaresinin cevabında, söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlerin yerine getirildiği ifade edilmiştir.

Söz konusu tespit; kurum tarafından 25.04.2025 tarih ve 5577 sayılı muhasebe işlem fişi ile düzeltilmiştir.

BULGU 7: Üniversite Adına Kabul Edilen Patentin Haklar Hesabında İzlenmemesi

Üniversite adına yapılan patent başvurularından 1 adedinin kabul edildiği halde 260 Haklar Hesabında izlenmesi gerekirken 630 Giderler Hesabına kaydedilerek doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 260 Haklar Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 194'üncü maddesinde; bu hesabın, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı, "Hesabın işleyişi" başlıklı 195'inci maddesinde ise; bütçeye gider kaydıyla edinilen hakların bir taraftan 260 Haklar Hesabına borç, kesintilerin ilgili hesaba, ödenecek tutarın 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına alacak; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

Denetimlerde, Üniversite tarafından kabul edilen 1 adet patent hakkının 260 Haklar Hesabında izlenmediği, ödenen patent başvuru ücretlerinin de doğrudan gider kaydedilmesi suretiyle bilançoda adı geçen hesapta 31.632,96 TL eksiklik olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; başvuru sonucu elde edilen patentlere ilişkin giderlerin 260 Haklar Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresinin cevabında, söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlerin yerine getirildiği ifade edilmiştir.

Söz konusu tespit; kurum tarafından 25.04.2025 tarih ve 5580 sayılı muhasebe işlem fişi ile düzeltilmiştir.

BULGU 8: Peşin Tahsil Olunan Kira Gelirlerinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Üniversite tarafından kiraya verilen taşınmazlarla ilgili peşin tahsil edilen kira bedellerinin tamamının 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabında izlendiği ve 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabının kullanılmaması nedeniyle gelirlerin gelecek yılların faaliyet hesaplarına dahil edilemediği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 296'ncı maddesinde; bu hesabın içinde bulunan dönemde ortaya çıkan ancak, gelecek aylara ait olan peşin tahsil edilmiş gelirlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 347'nci maddesinde; bu hesabın, dönem içinde tahsil edilen ancak, gelecek yılların faaliyet hesaplarına dâhil edilecek olan gelirlerin izlenmesi için kullanılacağı, "Hesaba ilişkin işlemler" başlıklı 348'inci maddesinde ise; peşin tahsil edilen gelirlerden içinde bulunan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin, ilgili oldukları yılda tahakkuk ettirmek üzere bu hesapta izleneceği ifade edilmiştir.

Denetimlerde, 2024 yılında peşin tahsil edilmiş taşınmaz kira gelirlerinin bulunduğu, bu gelirlerin 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabında izlendiği, dönem sonunda ilgili hesaptaki tutarların gelir kaydının yapıldığı ve bu nedenle 2025 yılı gelirleri olan 4.272.214,02 TL'nin 2024 yılında gelir kaydedildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresinin cevabında, kiraya verilen taşınmazlardan peşin tahsil edilen gelirlerden bir sonraki yıla devreden tutarların 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabında izlendiği ve 2025 yılı için de ilgili Yönetmelik gereği aynı şekilde kayıt yapıldığı ifade edilmiştir.

Her ne kadar İdare tarafından peşin tahsil edilen gelirlerden bir sonraki yıla devreden tutarların 480 No.lu hesaba kaydedildiği ifade edilmişse de İdarenin 2024 yılı mali tablolarından anlaşılacağı üzere cari yılda bu hesap kullanılmamıştır. Söz konusu hesabın 2025 yılında kullanılmaya başlandığı görülmüştür.

Sonuç olarak; peşin tahsil edilen kira gelirlerinin muhasebenin dönemsellik ilkesi gereği ilgisine göre 380 ve 480 No.lu hesaplarda izlenmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Sosyal Tesislere Kurumlar Vergisi Mükellefiyetinin Tesis Edilmemesi

Üniversitenin Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı bünyesinde işletilen sosyal tesislerin Kurumlar Vergisi mükellefiyetinin tesis edilmediği görülmüştür.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun "Verginin konusu" başlıklı 1'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; iktisadi kamu kuruluşlarının kazançları kurumlar vergisinin kapsamına alınmıştır.

Aynı Kanun'un "Mükellefler" başlıklı 2'nci maddesinin üçüncü fıkrasında; Devlete, il özel idarelerine, belediyelere, diğer kamu idarelerine ve kuruluşlarına ait veya bağlı olup faaliyetleri devamlı bulunan ve söz konusu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında sayılanlar dışında kalan ticari, sınai ve zirai işletmelerin iktisadi kamu kuruluşu olduğu; aynı maddenin altıncı fıkrasında ise; iktisadi kamu kuruluşları ile dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmelerin kazanç amacı gütmemelerinin, faaliyetlerinin kanunla verilmiş görevler arasında bulunmasının, tüzel kişiliklerinin olmamasının, bağımsız muhasebelerinin ve kendilerine ayrılmış sermayelerinin veya iş yerlerinin bulunmamasının mükellefiyetlerini etkilemeyeceği, mal veya hizmet bedelinin sadece maliyeti karşılayacak kadar olmasının, kar edilmemesi veya karın kuruluş amaçlarına tahsis edilmesinin bunların iktisadi niteliğini değiştirmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanun'un "Muafiyetler" başlıklı 4'üncü maddesinde ise muafiyet kapsamında olan kurum, kuruluş ve faaliyetler sayılmıştır.

İktisadi işletme tanımı içinde yer alan ve devamlı olarak yapılan ticari, sınai veya zirai faaliyetten söz edebilmek için bu işletmenin tedavül ekonomisine katılması, başka bir ifadeyle işletmede üretilen veya alınan malların veya verilen hizmetin bir bedel karşılığı satılmış olması gerekmektedir. Aksi halde, diğer unsurlar var olsa dahi bir iktisadi işletmenin varlığından söz edilemeyecektir.

Buna göre, üniversite çalışanları dışındaki kişi ve kuruluşlara devamlı olarak hizmet veren sosyal tesisler bir iktisadi işletme olduğundan Kurumlar Vergisi mükellefiyetinin tesis edilmesi gerekmektedir.

Denetimlerde, Üniversitenin Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı bünyesinde faaliyet gösteren iki konukevi, restoran, lahmacun fırını, yüzme havuzu ve spor tesislerinden oluşan sosyal tesislerin Kurumlar Vergisi muafiyeti kapsamında bulunmamakla birlikte vergi mükellefiyetinin tesis edilmediği ve mevzuatına göre tutulması gereken defter, belge ve cetvellerinin bulunmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca Üniversitenin bahsi geçen sosyal tesislerinde gelirlerin ayrı bir alt hesapta takip edilmesine karşın gider ve maliyetlerinin Üniversitenin giderleri içerisinde takip edilmesi nedeniyle maliyetleri ve giderleri ile karlılık durumlarının da net olarak belirlenemediği anlaşılmaktadır.

Kamu İdaresinin cevabında, Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı bünyesinde işletilen sosyal tesislerin kâramacı gütmediği ve iktisadi işletme olmadığı; ayrıca 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Mali kolaylıklar" başlıklı 56'ncı maddesi gereğince genel bütçeye dahil kamu kurum ve kuruluşlarına tanınan mali muafiyetler, istisnalar ve diğer mali kolaylıklardan aynen yararlanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Her ne kadar İdare tarafından Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı bünyesinde işletilen sosyal tesislerin kâr amacı gütmediği ve iktisadi işletme olmadığı; ayrıca 2547 sayılı Kanun'un 56'ncı maddesi gereğince Kurumlar Vergisi mükellefiyetinin tesis edilmemesi gerektiği ifade edilmişse de; 5520 sayılı Kanun'un yukarıda geçen bir ve ikinci maddeleri gereğince üniversiteye ait ticari işletme olarak işletilen konukevleri, restoran, lahmacun fırını, yüzme havuzu ve spor tesislerinin iktisadi işletme niteliğini haiz olduğu ve Kurumlar Vergisi mükellefiyetinin tesis edilmesi gerektiği açıktır. Bununla birlikte, 5520 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde Kurumlar Vergisinden muaf olan kurum, kuruluş ve faaliyetler sayılmış olup

üniversite bünyesinde ticari faaliyette bulunan işletmeler bu kapsamda değerlendirilmemiştir. Bu nedenle Kamu İdaresince yapılan açıklamalar bulgu konusu hususu karşılamamaktadır.

Sonuç olarak; Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı bünyesinde işletilen sosyal tesislerin Kurumlar Vergisi mükellefiyetinin tesis edilmesiyle birlikte mevzuatına göre tutulması gereken defter, belge ve cetvellerin düzenlenmesi ve gelir, gider ve maliyetleri ile karlılık durumlarının Üniversite bütçesinden ayrı bir kodla takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Üniversiteye Ait Tesislerin Atıl Durumda Bırakılması

Üniversitenin, Hayvansal Atık Kökenli Model Biyogaz Tesisi ile Biokütle Yenilenebilir Enerji Laboratuvarı ve Üretim Atölyesinin atıl durumda bırakıldığı görülmüştür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Yükseköğretim Kurumlarının Görevleri" başlıklı 12'nci maddesinin (b) fıkrasında; kurumların kaynaklarını rasyonel, verimli ve ekonomik şekilde kullanarak, milli eğitim politikası ve kalkınma planları ilke ve hedefleri ile Yükseköğretim Kurulu tarafından yapılan plan ve programlar doğrultusunda, ülkenin ihtiyacı olan dallarda ve sayıda insan gücü yetiştirmek yükseköğretim kurumlarının görevleri arasında sayılmıştır.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap verme sorumluluğu başlıklı" 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların kaynakların kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Denetimlerde, Hayvansal Atık Kökenli Model Biyogaz Tesisinin; 2017 yılında projeye başlandığı, söz konusu tarihte 500.000,00 TL tutarında ekipman ve malzeme alındığı, proje boyunca 300.000,00 TL tutarında hayvan satışından gelir sağlandığı ve projenin bitiminden sonra atıl durumda olduğu,

Biokütle Yenilenebilir Enerji Laboratuvarı ve Üretim Atölyesinin; 2015 yılında projeye başlandığı, söz konusu tarihte 500.000,00 TL tutarında ekipman ve malzeme alındığı ve projenin bitiminden sonra atıl durumda olduğu,

tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; söz konusu tesislerin, yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereği rasyonel, verimli, ekonomik, etkili ve hukuka uygun olarak kullanılması ve eğitim öğretime katkıda bulunur hale getirilmesi için gerekli işlemlerin tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Taşınmazlarda Cins Tashihi İşlemlerinin Yapılmaması

Üniversitedeki taşınmazların mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtları birbirinden farklı olmasına rağmen cins tashihi işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde cins tashihi; binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının, mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi olarak ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesine göre kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmaması durumunda, fiili kullanım durumları esas alınarak tapu kayıtlarında cins tashihlerinin yapılması gerekmektedir.

Denetimlerde, Üniversite taşınmazlarının mevcut kullanım şekilleri ile kayıtlarda belirtilen cinslerinin birbirine uygun olmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; cins tashihi'nin yapılmaması Üniversite taşınmazlarının mevcut kullanım şekillerinin tam olarak görülememesine neden olmaktadır.

BULGU 4: Döner Sermaye İşletmesi Birimine Ait Giderlerin Özel Bütçeden Karşılanması

Üniversite Döner Sermaye İşletmesi dahilinde faaliyet gösteren birime ait elektrik giderlerinin özel bütçeden karşılandığı görülmüştür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Döner sermaye" başlıklı 58'inci maddesinin;

(a) fıkrasında; yükseköğretim kurumlarında üniversite yönetim kurulunun önerisi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile döner sermaye işletmesi kurulabileceği, kurulacak döner sermaye işletmesinin başlangıç sermayesine ilgili yükseköğretim kurumu bütçesinde bu amaç için ödenek öngörülmek şartıyla katkı sağlanabileceği,

(b) fıkrasında; döner sermaye gelirlerinden tahsil edilen kısmın, tıp ve diş hekimliği fakülteleri sağlık uygulama ve araştırma merkezleri ile açık öğretim hizmeti veren yükseköğretim kurumları için asgari yüzde 35'inin, ziraat ve veteriner fakülteleri, sivil havacılık yüksekokulu, sürekli eğitim merkezleri ile bünyesinde atölye veya laboratuvar bulunan yükseköğretim kurumları için asgari yüzde 30'unun, diğer yükseköğretim kurumları için ise asgari yüzde 15'inin, ilgili yükseköğretim kurumunun ihtiyacı olan mal ve hizmet alımları, her türlü bakım, onarım, kiralama, devam etmekte olan projelerin tamamlanmasına yönelik inşaat işleri ve diğer ihtiyaçlar ile yönetici payları için kullanılacağı,

belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un geçici 66'ncı maddesinde ise; 2015 mali yılı sonuna kadar, yükseköğretim kurumları bütçelerinin "01 - Genel Kamu Hizmetleri" fonksiyonunda öz gelir karşılığı ödenekleştirilen tutarlardan ilgili ekonomik kodlara aktarma yapılmak suretiyle, tıp fakültelerine bağlı sağlık uygulama ve araştırma merkezi döner sermaye birimlerinin bütçesine ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarına ilişkin muaccel borçlarının ödenmesi amacıyla aktarma yapılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Bu hükümlere göre; yükseköğretim kurumlarının, döner sermaye faaliyetleri sonucu elde edilen ve tahsili gerçekleşen gelirlerinden yukarıda belirtilen oranlar dahilinde ayrılacak kısmın, kendi ihtiyaçları olan mal ve hizmet alımları, her türlü bakım, onarım, kiralama, devam etmekte olan projelerin tamamlanmasına yönelik inşaat işleri ve diğer ihtiyaçları ile yönetici paylarını karşılamak için kullanması gerekmektedir.

Üniversitenin döner sermaye işletmesine ait ihtiyaçlarının özel bütçeden karşılanması 2547 sayılı Kanun'un 58'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) fıkrası ile geçici 66'ncı maddesinde olduğu gibi istisnai bir durum olup mevzuat hükümleriyle sınırlıdır. Bu nedenle belirtilen istisnalar dışında döner sermaye işletmelerinin kendi giderlerini kendi gelirleriyle karşılaması esastır.

Denetimlerde, Dicle Üniversitesi Hastanesinin 2018 yılından itibaren toplam 203.529.151,56 TL tutarındaki elektrik giderlerinin Üniversite bütçesinden karşılandığı, bunun 67.308.663,00 TL'sinin 2024 yılına ait olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresinin cevabında, hastane tarafından tüketilen elektrik için süzme sayaç takıldığı; 2018 yılı Haziran-Aralık dönemine ait 7 aylık elektrik bedeli olan 4.906.201,74 TL'nin tahsil edildiği ve kalan 198.622.949,82 TL'lik kısım için tahsilat işlemlerine devam edileceği ifade edilmiştir.

Söz konusu tespit; kurum tarafından 10.02.2025 tarih ve 1826 sayılı muhasebe işlem fişi ile kısmen düzeltilmiştir.

Sonuç olarak; Üniversitenin Döner Sermaye İşletmesi dahilinde faaliyet gösteren birimlere ait giderlerin özel bütçeden karşılanmaması gerekmektedir.

BULGU 5: İç Kontrol Sisteminin İşleyişinde Eksiklikler Bulunması

Kurumun 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümleri ve ilgili mevzuat gereğince, iç kontrol sisteminin kurulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi aşamalarında eksikler olduğu görülmüştür.

5018 sayılı Kanun'un "Üst yöneticiler" başlıklı 11'inci maddesinde, denetim tarihinde yürürlükte olan ve 05.03.2025 tarihinde yürürlükten kaldırılan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde ve Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'nde; üst yöneticilerin, mali yönetim ve kontrol sisteminin kurulmasından, işleyişinin gözetilmesinden, izlenmesinden ve Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden sorumlu oldukları ve bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, mali hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirecekleri hükme bağlanmıştır.

Bu çerçevede 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'nde; iç kontrol sistemlerinin Kamu İç Kontrol Standartlarına uyumunu sağlamak üzere yapılması gereken çalışmaların belirlenmesi, bu çalışmalar için eylem planı oluşturulması, gerekli prosedür ve ilgili düzenlemelerin hazırlanması, çalışmaların etkili bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere idarelerin üst yöneticileri tarafından gerekli önlemlerin alınması gerektiği belirtilmiştir.

Ayrıca, Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Rehberi ile kamu idarelerinin iç kontrol sistemlerini Kamu İç Kontrol Standartları ile uyumlu hale getirmek üzere yapılması gereken çalışmalar belirlenmiş ve kamu idarelerinin bu çalışmalar için eylem planı oluşturma, gerekli prosedür ve ilgili düzenlemeleri hazırlama çalışmalarında, bu rehberden yararlanmalarına olanak sağlanmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan 02.12.2013 tarih ve 70451396-24 sayılı “Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum” konulu Genelge’de ise; Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Planlarını gönderen genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin eylem planlarının Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünce merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde yürütülen izleme çalışmaları neticesinde, idarelerce yürütülmekte olan söz konusu çalışmalarla ilgili Maliye Bakanlığı ve Sayıştay tarafından tespit edilen eksiklikler belirtilerek, kamu idarelerinin eylem planlarını gözden geçirip Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Rehberi çerçevesinde revize ederek en geç 31.12.2014 tarihine kadar üst yöneticinin onayını müteakip Hazine ve Maliye Bakanlığına göndermeleri ve eylem planlarında belirtilen eylemlerin ise iki yıl içinde (31.12.2016 tarihine kadar) tamamlanmasının gerektiği ifade edilmiştir.

Üniversitenin iç kontrol sisteminin işleyişine yönelik çalışmalarının incelenmesinde;

- Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının yeterli olmadığı,

- Hassas görevlere ilişkin prosedürlerin belirlenmediği,

- İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik her bir birimin birim risk koordinatörlerinin belirlenmesi çalışmaları başlamış olmakla birlikte, kontrol faaliyetleri ve sorumluların belirlenmesine yönelik çalışmaların henüz tamamlanmadığı,

- Birimlerin iç kontrol sisteminin İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlamasının yapılmadığı,

- Kurumda iç denetim birimi kurulmuş olmasına karşın, beş kişilik iç denetçi kadrosunda sadece birisinin dolu olduğu,

tespit edilmiştir.

Üniversite yönetimince, iç kontrole ilişkin olarak yapılan işlemler mevcut ise de uygulamada halen yukarıda belirtilen yetersizlik ve eksikliklerin bulunduğu görülmektedir.

Kamu İdaresinin cevabında, iç kontrol sistemine ilişkin süreçlere başlanılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; söz konusu eksikliklerin giderilmesinin iç kontrol sisteminin sağlıklı şekilde işlemesine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Döner Sermaye İşletmesi Birimine Ait Giderlerin Kurum Bütçesinden Karşılanması	2023	Yerine Getirilmedi	Bu husus, Raporun “Diğer Bulgular” bölümünde “Döner Sermaye İşletmesi Birimine Ait Giderlerin Özel Bütçeden Karşılanması” başlığıyla yer almaktadır.
Sosyal Tesislere Kurumlar Vergisi ile Katma Değer Vergisi Mükellefiyetlerinin Tesis Edilmemesi	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Bu husus, Raporun “Diğer Bulgular” bölümünde “Sosyal Tesislere Kurumlar Vergisi Mükellefiyetinin Tesis Edilmemesi” başlığıyla yer almaktadır.
Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Bu husus, Raporun “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde “Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması” başlığıyla yer almaktadır.